

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Alina Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa (...) spółka jawna w Z.

przeciwko Z. S. i D. S.

o zniesienie służebności

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Złotowie

z dnia 19 maja 2023 r.

sygn. akt I C 522/18

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia o kosztach procesu do dnia zapłaty.**

Alina Szymanowska

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 15 maja 2018 r. (data wpływu do Sądu) powód – Przedsiębiorstwo (...) sp.j. w Z. domagał się zniesienia bez wynagrodzenia służebności gruntowej obciążającej nieruchomość powoda, dla której Sąd Rejonowy w Z. prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...), polegającej na prawie przejścia przez działki (...) na rzecz każdorazowego właściciela działki (...), dla której tut. Sąd prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...), która stanowi obecnie własność pozwanych Z. S. i D. S.. Ponadto powód domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie na swoją rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych.

Z. S. i D. S. domagali się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda kosztów procesu wg norm przepisanych.

Sąd Rejonowy w Złotowie w wyroku z dnia 19 maja 2023 r.:

- w punkcie 1. zniósł bez wynagrodzenia ograniczone prawo rzeczowe, obciążające nieruchomość powódki, zapisaną w księdze wieczystej o nr (...) w postaci służebności gruntowej polegającej na prawie przejścia i przejazdu przez działki nr (...) na rzecz każdorazowego właściciela działki (...), objętej księgą wieczystą nr (...), stanowiącą obecnie własność pozwanych;

- w punkcie 2. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 697,00 zł (sześćset dziewięćdziesiąt siedem i 00/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

- w punkcie 3. kosztami sądowymi poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa z tytułu wynagrodzenia biegłych obciążył Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Złotowie.

Sąd Rejonowy poczynił ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które zostały przytoczone w uzasadnieniu orzeczenia na k. 292 – 300 akt:

Apelację od powyższego wyroku złożyli pozwani, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- istotną sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym prowadzącą do uznania, że działka pozwanych obecnie ma odpowiedni dostęp do drogi publicznej, a co za tym idzie, w niniejszej sprawie zaistniały przesłanki do zniesienia bez wynagrodzenia służebności gruntowej obciążającej nieruchomość powódki, dla której Sąd Rejonowy w Z. prowadzi księgę wieczystą nr (...), polegającej na prawie przejścia przez działki (...) na rzecz kaźdoczesnego właściciela działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Z. prowadzi księgę wieczystą nr (...), której współwłaścicielami są pozwani, w sytuacji gdy służebność ta nie straciła znaczenia gospodarczego dla pozwanych, albowiem należąca do nich nieruchomość nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej, tj. także dostępu dla samochodów ciężarowych, co wynika wprost z treści opinii biegłego J. K. z czerwca 2021 roku, który ocenił, że „ruch samochodowy pojazdów ciężarowych ze względu na obciążenie na oś do 115 kN wymaga zastosowania odpowiedniej konstrukcji nawierzchni jak na drodze z kategorią ruchu KRi”, ustalając przy tym, że na nieruchomości pozwanych celem zjazdu i ruchu po niej wymagane jest wykonanie przez pozwanych nawierzchni asfaltobetonowej, betonowej lub z drogowych płyt żelbetonowych, co w sposób oczywisty niesie ze sobą konieczność poniesienia przez pozwanych znacznych i kosztownych nakładów, by w ten sposób uzyskać odpowiedni dostęp do drogi publicznej i nie musieć korzystać z przysługującej pozwanym służebności drogowej obciążającej nieruchomość powodowej spółki.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wnieśli o:

1. o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości,
2. o zasądzenie od powódki solidarnie na rzecz pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych, także za postępowanie odwoławcze wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Powód wniósł o oddalenie apelacji oraz orzeczenie o kosztach w instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna

W pierwszej kolejności należy wskazać, że z uwagi na brzmienie art. 367¹ § 1 k.p.c. niniejsza sprawa podlegała rozpoznaniu w składzie jednoosobowym.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd odwoławczy w pełni podziela i przyjmuje za własne. Prawidłowe ustalenia faktyczne są konsekwencją dokonania przez Sąd I instancji poprawnej oceny dowodów, bez naruszenia reguły wynikającej z art. 233 § 1 k.p.c. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy nie zostały w przekonujący sposób podważone przez apelujących, w ramach podniesionych w apelacji zarzutów procesowych, w szczególności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy w pełni podziela również rozważania prawne przytoczone przez Sąd I instancji.

W judykaturze powszechnie się przyjmuje, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast

wystarczające samo przekonanie skarżącego o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak choćby wyrok SN z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98, niepubl.).

Przenosząc te ogólne rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że Sąd I instancji rozstrzygając sprawę w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów i tym samym nie naruszył przepisu art. 233 k.p.c. Dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę dowodów cechuje dostateczna wszechstronność i staranność. Poczynione ustalenia faktyczne są dostateczne i pozwalają na dokonanie rozstrzygnięcia.

Apelujący zarzuca istotną sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym prowadzącą do uznania, że działka pozwanych obecnie ma odpowiedni dostęp do drogi publicznej, a co za tym idzie, w niniejszej sprawie zaistniały przesłanki do zniesienia bez wynagrodzenia służebności gruntowej obciążającej nieruchomość powódki, w sytuacji gdy służebność ta nie straciła znaczenia gospodarczego dla pozwanych, albowiem należąca do nich nieruchomość nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej, tj. także dostępu dla samochodów ciężarowych, co wynika wprost z treści opinii biegłego J. K. z czerwca 2021 roku, który ocenił, że „ruch samochodowy pojazdów ciężarowych ze względu na obciążenie na oś do 115 kN wymaga zastosowania odpowiedniej konstrukcji nawierzchni jak na drodze z kategorią ruchu KRi”, ustalając przy tym, że na nieruchomości pozwanych celem zjazdu i ruchu po niej wymagane jest wykonanie przez pozwanych nawierzchni asfaltobetonowej, betonowej lub z drogowych płyt żelbetonowych, co w sposób oczywisty niesie ze sobą konieczność poniesienia przez pozwanych znacznych i kosztownych nakładów, by w ten sposób uzyskać odpowiedni dostęp do drogi publicznej i nie musieć korzystać z przysługującej pozwany służebności drogowej obciążającej nieruchomość powodowej spółki.

Analiza zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia prawa procesowego art. 233 k.p.c. prowadzi do wniosku, że w istocie nie odnosi się on do ustaleń faktycznych, ale raczej stanowi próbę zakwestionowania poprawności przeprowadzonego przez sąd orzekający procesu subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod właściwe przepisy, co należy do sfery wykładni i stosowania prawa materialnego.

Sąd Okręgowy nie dopatrzył się również naruszenia prawa materialnego w szczególności art. 295 k.c. Pozwani w swojej apelacji akcentują, że należąca do nich nieruchomość nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej, tj. także dostępu dla samochodów ciężarowych, co wynika wprost z treści opinii biegłego J. K. z czerwca 2021 roku.

Odwołując się do ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji trzeba przypomnieć, że w dniu 22 czerwca 2007 r. na podstawie zgodnych oświadczeń złożonych w formie aktu notarialnego (Rep. A (...)) przez Gminną Spółdzielnię (...) w Z. oraz A. Ż. i S. Ż. ustanowiono na nieruchomości położonej Z. oznaczonej nr geod. (...)i (...), dla której Sąd Rejonowy w Z. prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...) służebność gruntową polegającą na prawie przejścia i przejazdu przez działki nr: (...) na rzecz każdorazowego właściciela działki (...). Ustanowiono jednocześnie nieodpłatną służebność gruntową, polegającą na prawie przejazdu i przechodu przez działki nr: (...) na rzecz każdorazowego właściciela działek gruntu nr (...) objętych księgą wieczystą nr (...).

Powód Przedsiębiorstwo (...) sp.j. w Z. jest właścicielem nieruchomości położonej w Z. stanowiącej działki gruntu oznaczonej nr 123/9 i 123/10 o łącznej powierzchni 0,5612 ha oznaczonych jako zurbanizowane tereny niezabudowane i tereny przemysłowe (wcześniej opisane jako działka gruntu (...)), które nabył na podstawie umowy sprzedaży zawartej w dniu 30 czerwca 2014 r. w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) od Gminnej Spółdzielni (...) w Z..

Pozwani Z. S. i D. S. są natomiast właścicielami nieruchomości oznaczonej jako działka gruntu o nr (...) o powierzchni 0,3512 ha, dla której tut. Sąd prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...). Przedmiotowa działka jest wykorzystywana przez nich do celów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, której przedmiotem jest produkcja wyrobów budowlanych z betonu. Ograniczone prawo rzeczowe ustanowione na nieruchomości położonej w Z., zapisanej w księdze wieczystej o nr (...) w postaci służebności gruntowej polegającej na prawie przejścia i przejazdu przez działki nr (...) na rzecz każdorazowego właściciela działki (...), objętej księgą wieczystą nr (...), nigdy nie było wykonywane i egzekwowane.

Działka nr (...) jest ogrodzona w granicach z działkami (...) ogrodzeniem trwałym ponad terenem z podmurówką i przejazd nie jest możliwy bez uszkodzenia betonowej podmurówki. W celu korzystania ze służebności gruntowej pozwany wytyczył przejazd przez działkę nr (...) wzdłuż działki nr (...) poprzez przerwę w ogrodzeniu trwałym pomiędzy działkami (...), jednak nie przystaje on do zapisu służebności określonej w księdze wieczystej o nr (...).

Nadto dostęp do działki nr (...) gwarantowany jest od drogi gminnej położonej przy ul. (...) przez własny przejazd bez obciążeń innych nieruchomości w tym nieruchomości powoda. Pozwany posiada swobodny dostęp na własną posesję, korzystania z działki zgodnie z jej przeznaczeniem i zapewniony wjazd transportem własnym poprzez działkę nr (...) oraz własne działki sąsiednie o nr (...) i (...) transportem dookólnym wzdłuż zabudowań.

Powyższych ustaleń pozwany nie zakwestionował.

Sąd Rejonowy ustalił również, że celem umożliwienia ruchu samochodów ciężarowych poprzez zjazd do drogi gminnej oraz ruchu pojazdów na działce nr (...) konieczne jest wykonanie nakładów w postaci usunięcia krzewów, wyrównania terenu oraz przystosowania nawierzchni poprzez wykonanie nawierzchni asfaltobetonowej, betonowej lub z drogowych płyt żelbetowych. Wbrew twierdzeniom apelujący okoliczność ta nie ma jednak istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Z art. 295 k.c. wynika, że jeżeli służebność gruntowa utraciła dla nieruchomości władnącej wszelkie znaczenie, właściciel nieruchomości obciążonej może żądać zniesienia służebności bez wynagrodzenia.

W niniejszej sprawie przedmiotem oceny jest służebność o określonej treści, która została ustanowiona i wpisana w księdze wieczystej. Jak słusznie wskazał Sąd I instancji warunkiem zniesienia służebności jest ustalenie, że nie jest ona konieczna do prawidłowego korzystania z nieruchomości władnącej. Niezbędna jest ocena, czy społeczno-gospodarcze przeznaczenie nieruchomości władnącej wymaga istnienia służebności. Jeżeli służebność jest wprawdzie użyteczna, lecz nie jest konieczna, dopuszczalne jest jej zniesienie. Ocena konieczności istnienia służebności wymaga zbadania, czy cel, jaki ona spełnia, jest konieczny z uwagi na gospodarkę prowadzoną na nieruchomości władnącej.

Skoro zatem pozwany w celu korzystania ze służebności gruntowej wytyczył przejazd przez działkę nr (...) wzdłuż działki nr (...) poprzez przerwę w ogrodzeniu trwałym pomiędzy działkami (...) i korzysta z działki (...) w zakresie jaki nie przystaje do treści służebności określonej w księdze wieczystej o nr (...), która w takim zakresie nie jest faktycznie wykonywana, a ponadto zgodnie z niekwestionowanymi ustaleniami Sądu Rejonowego nieruchomość władnąca stanowiąca działkę o nr (...) ma zagwarantowany dostęp do drogi publicznej od drogi gminnej położonej przy ul. (...) przez własny przejazd bez obciążeń innych nieruchomości, w pełni słuszne jest stanowisko Sądu I instancji co do zaistnienia przesłanek do zniesienia ustanowionej służebności i to bez wynagrodzenia.

Przeszkody do uwzględnienia powództwa nie mogła stanowić powołana przez apelującego okoliczność, że w celu umożliwienia ruchu samochodów ciężarowych poprzez zjazd do drogi gminnej oraz ruchu pojazdów na działce nr (...) konieczne jest wykonanie nakładów w postaci usunięcia krzewów, wyrównania terenu oraz przystosowania nawierzchni poprzez wykonanie nawierzchni asfaltobetonowej, betonowej lub z drogowych płyt żelbetowych. Utrzymanie służebności w zakresie określonym w oświadczeniach i wynikającym z treści księgi wieczystej nie jest uzasadnione skoro służebność nie jest faktycznie wykonywana.

Wobec powyższego nie doszło do naruszenia prawa materialnego, orzeczenie odpowiada prawu, a wniesiona przez pozwanych apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1¹ i § 3 k.p.c. oraz na podstawie § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.) Stawka minimalna za prowadzenie spraw z zakresu własności, innych praw rzeczowych i prawa o księgach wieczystych dotyczących służebności wynosi 480 zł. W związku z tym Sąd Okręgowy w punkcie 2 wyroku zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

w instancji odwoławczej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia o kosztach procesu do dnia zapłaty.

Alina Szymanowska